

Siódme Bieszczadzkie Seminarium Naukowe
WARTOŚCI W PEDAGOGICE
Teoria i praktyka wartości w pedagogice
Uniwersytet Rzeszowski – Instytut Techniki – ZDTiI

Rzeszów, 04 listopad 2010

*Wartości są bowiem tymi światłami,
które rozjaśniają bytowanie,
a w miarę jak człowiek pracuje nad sobą
coraz intensywniej świecą
na horyzoncie jego życia*

Jan Paweł II

Szanowne Panie!
Szanowni Panowie!
Koledzy i Przyjaciele!

Pragnę Państwa poinformować, że została ustalona wiodąca idea Siódmego Bieszczadzkiego Seminarium Naukowego *WARTOŚCI W PEDAGOGICE*. Tym razem tytuł Seminarium to: ***Teoria i praktyka wartości w pedagogice***.

Dotychczasowe sześć edycji Bieszczadzkich Seminariów Naukowych jednoznacznie uświadomiły nam bezwzględną konieczność kontynuowania jego prac i dalszej penetracji tej interesującej siatki problemów badawczych. W istocie bowiem *wartości okazały się skrzydłami nośnymi myślenia pedagogicznego* (S. Wołoszyn).

R. Ingarden (1987) uważał, że wartości istnieją niezależnie od percepującego je podmiotu. Są jednak bytowo niesamodzielne wobec przedmiotów, którym przysługują. Człowiek może realizować wartości, **stwarzać warunki dla ich przejawiania się**, wytwarzać przedmioty odpowiednio jakościowo kwalifikowane, które ucieleśniają wartości. **Służba wobec tych wartości**, stwarzanie przedmiotów wartościowych i obcowanie z nimi podnoszą egzystencję człowieka do godności pełnego człowieczeństwa.

Personalistyczna koncepcja człowieka w centrum stawia dobro i rozwój osoby ludzkiej. Jest to też koncepcja perfekcjonistyczna, gdyż wartości w jej ujęciu kształtują i doskonalą człowieka (Ślipko 1974). Warto dodać, że wartości w tej koncepcji to odpowiadające podstawowym duchowym uzdolnieniom człowieka idealne wzorce doskonałości określonych przedmiotów, które odtworzone są w tworcach przyrody, dziełach lub doznaniach człowieka a wyrażają im właściwą wartościowość. Dzięki temu przedstawiają się one człowiekowi jako lepsze od innych, są przezeń cenione i wyzwalają w nim swoiste duchowe przeżycia i dążenia (Ślipko 1974).

Wartości kształtują bowiem człowieka od wewnątrz stwarzając mu szansę na wyjście z kryzysu. Wielu młodych ludzi staje przed problemem wyboru tego, które wartości traktować należy jako pierwszoplanowe: wartości konsumpcyjne, materialne czy wartości moralne – wyznaczające stosunek do drugiego człowieka i do samego siebie. W procesie wychowawczym owe wybory stają się bardziej czytelne i konkretniejsze. Dojrzałość osobowa człowieka określona jest przez tzw. dojrzałość aksjologiczną. Zakłada ona świadomość hierarchii wartości, która winna wynikać z jednoczącej filozofii życia, pozwalającej harmonizować dążenia człowieka i jego cele życiowe (Płużek 1994).

Procesy duchowe, obecne w rozwoju osoby polegają na nadawaniu lub ustalaniu cech wartości i złączeniu jej z pewną rzeczą, celem lub normą. S. Kunowski (2004) nazwał te procesy **introcepcją**. W szczególny sposób introcepcja wiąże się z wartościami.

Introcepcja wartości (łac. *intro* – do wewnątrz, *capio* – chwytam, ujmuję) oznacza przeniesienie wartości do własnej świadomości; przyjęcie za własne celów, norm i zasad nie wytworzonych przez siebie, ale uznawanych przez otoczenie.

Dla prawidłowego przebiegu tych procesów niezbędne jest **rozumienie wartości**, a także rozumienie ich znaczenia w życiu oraz potrzeby ich wyznawania. Hierarchie wartości nie są stałe w życiu, lecz zmieniają się z wiekiem, pod wpływem doświadczeń, wykształcenia, środowiska itp. Współcześnie przekaz wartości nie jest łatwy, ze względu na częsty brak w nim spójności pomiędzy rodziną, szkołą, a grupą rówieśniczą.

Introcepcja wartości jest jednym z najistotniejszych zjawisk w procesie wychowania zależnym od różnych czynników.

Można też mówić o introcepcji w teleologii wychowania. Proces przejścia celów obcych za własne W. Stern nazwał **introcepcją celów** i uważał go za podstawę wszelkiego wychowania. Introcepcja wartości pozostaje w jakichś relacjach do introcepcji celów.

Od prawidłowości przebiegu tych procesów Autor uzależnił powodzenie całokształtu pracy wychowawczej, w trakcie której wychowanek powinien przyswoić umiejętność przypisywania wartości określonym rzeczom, zasadom, normom i celom. Ich istotą jest przenoszenie do własnej świadomości, przyjmowanie za własne celów, norm i zasad nie wytworzonych przez siebie, lecz uznawanych przez otoczenie. W procesach wychowania jest to bardzo ważne. W toku wzrastania dziecko wchodzi w świat wartości dzięki najbliższym mu osobom, głównie rodzicom (opiekunom), którzy prezentują wzory postępowania, a także ich odniesienia do wartości. Przyjęte przez młodych ludzi wartości odzwierciedlają się w ich postępowaniach w różnych sytuacjach życia.

Z tego krótkiego omówienia tematyki Seminarium wynika rozległa siatka problemowa. Niektóre z tych problemów wskazują w zaproszeniu na Seminarium.

Z uwagi na to, że zależy nam na bardziej licznych niż dotychczas uczestnictwie osób zainteresowanych tą problematyką **bardzo proszę o zainteresowanie innych osób** naszym Seminarium.

Zwracam się także z prośbą o terminowe nadsyłanie tekstów przygotowanych zgodnie z ustaleniami edytorskimi. Przyjętym już zwyczajem chcemy książkę wydać przed Seminarium.

W oczekiwaniu na Państwa teksty
serdecznie wszystkich pozdrawiam
Waldemar Furmanek

=====

Efekty kolejnych seminariów

- 1) Pierwsze Bieszczadzkie Seminarium Naukowe, Myczkowce 30–31.05.2005
Wartości w pedagogice, Rzeszów – Warszawa 2005, stron 536.
- 2) Drugie Bieszczadzkie Seminarium Naukowe, Bystre 30–31.05.2006
Z badań nad wartościami, Rzeszów – Warszawa 2006, stron 275.
- 3) Trzecie Bieszczadzkie Seminarium Naukowe, Iwonicz Zdrój 29–30.05.2007
Praca człowieka jako kategoria współczesnej pedagogiki, Rzeszów – Warszawa 2007, stron 394.
- 4) Czwarte Bieszczadzkie Seminarium Naukowe, Sanok 27–28.05.2008
Czas jako wartość we współczesnej pedagogice, Rzeszów – Warszawa 2008, stron 367.
- 5) Piąte Bieszczadzkie Seminarium Naukowe, Sanok 26–27.05.2009
Miłość jako wartość we współczesnej pedagogice, Rzeszów – Warszawa 2009, stron 257.
- 6) Szóste Bieszczadzkie Seminarium Naukowe, Sanok 17–19.05.2010
Ojczyzna jako kategoria współczesnej pedagogiki, Rzeszów 2010, stron 298.